

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Üldkohus
PRESSITEADE nr 161/21
Luxembourg, 22. september 2021

Kohtuotsus (liidetud kohtuasjad T-639/14 RENV, T-352/15 ja T-740/17)
DEI vs. komisjon

Üldkohus tühistas otsused, millega komisjon tuvastas, et vahekohtu otsus, millega määrati väidetavalt soodustariif, ei andnud alumiiniumitootjale Mytilinaios eelist

Komisjon oli kohustatud hoolikalt, piisavalt ja täielikult uurima riigiabi võimalikku olemasolu, andes keerulisi majanduslikke ja tehnilisi hinnanguid

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (edaspidi „DEI“), kes on Kreeka riigi kontrollitav Ateenas (Kreeka) asuv elektrienergia tootja ja tarnija, ning tema kõige suurem klient Mytilinaios AE - Omilos Epicheiriseon, varem Alouminion tis Ellados VEAE, mille asukoht on Marousi (Kreeka) (edaspidi „Mytilinaios“), on seotud pikaajalise vaidlusega elektritarne tariifi üle eesmärgiga asendada Mytilinaiose soodustariif, mis tulenes 1960. aastal sõlmitud kokkuleppes, kuid mis lõppes 2006. aastal.

16. novembril 2011 allkirjastatud vahekohtu kokkuleppe raames leppisid mõlemad pooled kokku, et nende vaidluse lahendamine usaldatakse Rythmistiki Archi Energeiasele (Kreeka energiaamet, edaspidi „RAE“), mille juurde luuakse Kreeka õiguse alusel alaline vahekohus (edaspidi „vahekohus“).

Vahekohus määras 31. oktoobri 2013. aasta otsusega (edaspidi „vahekohtu otsus“) Mytilinaiose suhtes kohaldatava elektritariifi (edaspidi „kõnealune tariif“). Efeteio Athinon (Ateena apellatsioonikohus, Kreeka) jättis DEI poolt vahekohtu otsuse peale esitatud kaebuse rahuldamata.

Sellega seoses esitas DEI komisjonile kaks kaebust, väites, et esmalt RAE ja seejärel vahekohus andsid Mytilinaiosele ebaseaduslikku riigiabi, kuna kõnealune tariif kohustas teda tarnima viimati nimetatule elektrienergiat hinnaga, mis on tema kuludest ja seega turuhinnast madalam. Komisjon teatas 12. juuni 2014. aasta kirjaga, millele oli alla kirjutanud konkurentsi peadirektoraadi osakonna juhataja (edaspidi „vaidlusalune kiri“), DEI-le tema kaebuste menetlemise lõpetamisest. Komisjoni sõnul ei kujutanud kõnealune tariif endast riigiabi, kuna omistatavuse ja eelise kriteeriumid ei olnud täidetud, mistõttu ei olnud vaja algatada ELTL artikli 108 lõikes 2 ette nähtud ametlikku uurimismenetlust.

Pärast seda kirja esitas DEI Üldkohtule hagi, mis registreeriti numbriga T-639/14 ja millega ta taotles selles kirjas sisalduva otsuse tühistamist.

Selle menetluse käigus võttis komisjon 25. märtsi 2015. aasta otsusega¹ (edaspidi „esimene vaidlustatud otsus“) vaidlusaluse kirja tagasi ja asendas selle. Viimati nimetatud otsuses leidis komisjon, et vahekohtu otsus ei kujutanud endast Mytilinaiosele riigiabi andmist peamiselt põhjusel, et DEI vabatahtlik pöördumine oma vaidluse lahendamiseks vahekohtusse vastas turumajanduse tingimustes tegutseva aruka investori tegevusele ega loonud seega eelist.

DEI esitas seejärel Üldkohtule hagi, mis registreeriti numbriga T-352/15 ja millega ta taotles esimese vaidlustatud otsuse tühistamist.

¹ 25. märtsi 2015. aasta otsus C(2015) 1942 (final) (juhtum SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP) – Kreeka – Vahekohtu otsuse tagajärjel Alouminion SA-le kuludest madalamate elektritariifidena antud väidetav riigiabi).

Üldkohus tuvastas 9. veebruari 2016. aasta määrusega, et kohtuasjas T-639/14 esitatud hagi suhtes on otsuse tegemise vajadus ära langenud. Euroopa Kohus², kellele esitati apellatsioonkaebus, aga tühistas nimetatud määruse ja saatis asja tagasi Üldkohtusse, kus see registreeriti numbriga T-639/RENV.

Komisjon võttis 14. augustil 2017 vastu teise otsuse (edaspidi „teine vaidlustatud otsus“)³, millega tunnistati kehtetuks ja asendati nii vaidlusalune kiri kui ka esimene vaidlustatud otsus. Tuginedes esimeses vaidlustatud otsuses esitatutega identsetele põhjendustele, kinnitab teine otsus, et vahekohtu otsus ei kujuta endast riigiabi andmist ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses.

DEI esitas teise otsuse tühistamiseks Üldkohtule uuesti hagi, mis registreeriti numbriga T-740/17.

Pärast kolme poolelioleva kohtuasja liitmist rahaldas Üldkohtu kolmas koda laiendatud koosseisus DEI kolm hagi ning tühistas nii vaidlusaluse kirja kui ka esimese ja teise vaidlustatud otsuse (edaspidi koos „vaidlustatud aktid“). Üldkohus andis oma otsuses selgitusi selle kohta, kas kaebaja on käsitatav „huvitatud poolena“, kellel on õigus vaidlustada komisjoni otsus mitte esitada riigiabi reguleerivate õigusnormide alusel vastuväiteid riikliku meetme kohta. Sisuliselt täpsustab kohtuotsus muu hulgas, milline ulatus on komisjoni kohustusel kontrollida, kas vahekohus, millel on liikmesriigi üldkohtuga võrreldavad õigused, andis eelise riigiabi õigusnormide tähenduses, kui määras niisuguse elektritarne tariifi, mis ei pruugi turuhinnale vastata.

Üldkohtu hinnang

Üldkohus märkis hagi vastuvõetavuse kohta kohtuasjas T-740/17, mida analüüsis esimesena, et teisel vaidlustatud otsusel on DEI suhtes õiguslikult siduvad tagajärjed. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tekitab otsus, milles tuvastatakse, et abi ei esine ja millega komisjon lõpetab esialgse uurimise etapi, siduvaid õiguslikke tagajärgi ka asjassepuutuva isiku suhtes. Üldkohus lisas selle kohta, et kuna DEI väitis, et kõnealune tariif kujutab endast ELTL artikli 107 lõikega 1 keelatud abi, mis mõjutab tema majanduslikke huve, siis on DEI „asjassepuutuv isik“ ELTL artikli 108 lõike 2 ja määruse, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad artikli 108 kohaldamiseks⁴, artikli 1 punkti h tähenduses, mistõttu takistavad vaidlustatud aktid, millega lõpetati tema kaebuste menetlemine, tal ametlikus uurimismenetluses märkusi esitada.

Seega on DEI hagi vastuvõetav osas, milles ta taotleb nende menetluslike tagatiste kaitset, mis tal oleks huvitatud poolena ELTL artikli 108 lõike 2 alusel ametliku uurimismenetluse algatamise korral. Sellega seoses täpsustab Üldkohus, et DEI esitatud tühistamisväidete eesmärk on nimelt rõhutada, et esinevad kahtlused⁵ või tõsised raskused, mille tõttu oleks komisjon pidanud algatama ametliku uurimismenetluse.

Mis puudutab sisulist küsimust, kas komisjonil oleks DEI esitatud kaebuste hindamisel pidanud esinema kahtlusi või tõsiseid raskusi, siis lükkas Üldkohus tagasi komisjoni argumendi, mille kohaselt DEI olukorras olev arukas erainvestor oleks otsustanud vahekohtu kasuks ja oleks nõustunud kohaldatava tariifi määramisega ekspertidest koosneva vahekohtu poolt, kelle kaalutusõigus on piiratud selliste parameetritega, mis on võrreldavad vahekohtu kokkuleppes sisalduvate parameetritega, mistõttu ei saanud vahekohtu poolt kõnealuse tariifi määramine tuua kaasa Mytilinaiosele eelise andmist.

Sellega seoses kinnitas Üldkohus, et vahekohus, kes teeb otsuseid seadusega sätestatud vahekohtumenetluse kohaselt ning määratleb elektritariifi õiguslikult siduva otsusega, tuleb liigitada asutuseks, mis teostab avalikku võimu, arvestades vahekohtu olemust, selle tegevuse konteksti,

² 31. mai 2017. aasta kohtuotsus DEI vs. komisjon ([C-228/16 P](#)).

³ 14. augusti 2017. aasta otsus C(2017) 5622 (final) (juhtum SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP) – Kreeka – Vahekohtu otsuse tagajärjel Alouminion SA-le kuludest madalamate elektritariifidena antud väidetav riigiabi).

⁴ Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT 2015, L 248, lk 9).

⁵ Määruse, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad ELTL artikli 108 kohaldamiseks, artikli 4 lõigete 3 ja 4 tähenduses.

eesmärki ja vahekohut reguleerivaid eeskirju, mille kohaselt saab tema otsused edasi kaevata liikmesriigi üldkohtusse, neil on seadusjõud ja need on täitmisele kuuluvad. Seega võib vahekohut samastada liikmesriigi üldkohtuga.

Võttes aga arvesse pädevuse jaotust liikmesriigi kohtute ja komisjoni vahel riigiabi kontrollimise valdkonnas, võib juhtuda, et liikmesriigi kohtud ise eiravad neile ELTL artikli 107 lõikest 1 ja artikli 108 lõikest 3 tulenevaid kohustusi ning muudavad seeläbi ebaseadusliku abi andmise võimalikuks või pikendavad seda, või isegi saavad selle andmise vahendiks, mille kontrollimine kuulub aga komisjoni pädevusse.

Seega, et kõrvaldada kõik kahtlused või tõsised raskused küsimuses, kas vahekohtu otsusega määratud tariif sisaldas eelist ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, oli komisjon kohustatud kontrollima, kas teatamata riiklik meede, nagu tariif, mille kaebaja vaidlustas, vastas ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi mõistele, seal hulgas eelise kriteeriumile. See kontroll eeldab keerulisi majanduslikke hinnanguid, mis puudutavad eelkõige tariifi vastavust tavapärastele turutingimustele.

Ent piirdudes oma analüüsis küsimusega, kas eraettevõtja oleks pöördunud vahekohtusse, millega DEI nõustus, delegeeris komisjon keeruliste hinnangute andmise Kreeka ametiasutustele, eirates oma kontrollkohustust. Lisaks, võttes arvesse teavet, mille DEI esitas haldusmenetluses, oleks komisjon pidanud ise analüüsima küsimust, kas DEI kulude kindlaksmääramise meetod, nagu seda kohaldas vahekohus, oli ühtaegu nii sobiv kui ka piisavalt usutav tuvastamiseks, et kõnealune tariif oli tavapäraste turutingimustega kooskõlas.

Kuna komisjon ei täitnud teises vaidlustatud otsuses temal lasuvaid kontrollinõudeid, siis leidis Üldkohus, et tal oleks pidanud tekkima tõsised raskused või kahtlused, mis nõuavad ametliku uurimismenetluse algatamist. Seega rahuldab Üldkohus hagi kohtuasjas T-740/17 ja tühistas teise vaidlustatud otsuse.

Kuna teine vaidlustatud otsus on seega tühistatud, ei saanud sellega tunnistada kehtetuks ega asendada esimest vaidlustatud otsust ega vaidlusalust kirja. Seega jääb alles esimese vaidlustatud otsuse tühistamiseks esitatud hagi ese.

Arvestades esimese ja teise vaidlustatud otsuse peaaegu identset sisu, rahuldab Üldkohus samadel põhjustel hagi kohtuasjas T-352/15 ja tühistas esimese vaidlustatud otsuse. Kuna selle otsusega ei saa enam vaidlusalust kirja kehtetuks tunnistada ega asendada, jääb alles ka kohtuasja T-639/14 RENV ese.

Pärast seda, kui Üldkohus tunnistab hagi viimati nimetatud kohtuasjas vastuvõetavaks, tuvastas ta, et vaidlusaluses kirjas, mis kujutab endast komisjoni talituste lõplikku seisukohta DEI kaebuste suhtes ja millega lõpetati nende menetlemine, on tehtud vormiviga, kuna selles sisalduva otsuse oleks pidanud vastu võtma komisjon kollegiaalse organina, mitte konkurentsi peadirektoraadi osakonna juhataja, mistõttu komisjon ise selle kirja tühistas ja asendas. Üldkohus kinnitas lisaks, et komisjonil oleks pidanud tekkima tõsiseid raskusi või kahtlusi seoses riigiabi olemasoluga või vähemalt ei olnud tal õigust selliseid kahtlusi kõrvale jätta põhjusel, et vahekohtu otsus ei ole Kreeka riigile omistatav. Meenutades, et vahekohtu otsus on oma laadilt ja õiguslike tagajärgede poolest võrreldav Kreeka üldkohtu otsustega, mistõttu tuleb see kvalifitseerida avaliku võimu aktiks, rõhutas Üldkohus, et DEI on sellist omistatavust õiguslikult piisavalt tõendanud.

Kuna Üldkohus rahuldab kolmanda hagi, tühistas ta seega ka vaidlusaluse kirja.

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavakstegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslõnga, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.
Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127